

Звіт
про періодичне відстеження результативності
наказу Міністерства фінансів України від 23.03.2018 № 381
«Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України
від 28.01.2016 № 21»

1. Вид та назва регуляторного акта, результативність якого відстежується, дата його прийняття та номер

Наказ Міністерства фінансів України від 23.03.2018 № 381 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 16.04.2018 за № 451/31903 (далі – наказ № 381).

2. Назва виконавця заходів відстеження

Департамент податкової політики Міністерства фінансів України.

3. Цілі прийняття акта

Наказ № 381 розроблено відповідно до вимог Податкового кодексу України (далі – Кодекс) з урахуванням змін, внесених Законом України від 07.12.2017 № 2245-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» (далі – Закон № 2245-VIII).

Так, відповідно до змін, внесених Законом № 2245-VIII до пункту 51 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, визначено, що з 01.01.2017 до 01.01.2022 платники податку – сільськогосподарські товаровиробники, внесені до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону України від 24.06.2004 № 1877-IV «Про державну підтримку сільського господарства України» (далі – Закон № 1877-IV), у порядку та строки, встановлені Кодексом, мали право подавати податкову декларацію з податку на додану вартість з додатком, у якому зазначали обсяг податкових зобов'язань з податку на додану вартість з постачання товарів за результатами діяльності за операціями, визначеними пунктом 16¹.3 статті 16¹ Закону № 1877-IV, розрахований за даними податкових накладних за відповідний звітний податковий період, зареєстрованих у Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН).

Форми та Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 29.01.2016 за № 159/28289 (далі – наказ № 21).

Враховуючи зазначене, наказом № 381 внесено зміни до форми податкової звітності з податку на додану вартість, затвердженої наказом № 21, зокрема виклавши у новій редакції додаток 9 «Розрахунок податкових зобов'язань за операціями, визначеними в статті 16¹ Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», та питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів (ДС9)» до податкової декларації з податку на додану вартість (далі – додаток 9), що забезпечило можливість декларування платниками податку –

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC0030400000065FC2E00F6F4B300](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [03.03.2023 13:04:40](#) по [03.03.2025 13:04:40](#)

Міністерство фінансів України

11310-08-5/13164 від 15.05.2023

сільськогосподарськими товаровиробниками за визначений пунктом 51 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу період показників, необхідних для обрахунку розміру суми бюджетної дотації.

Крім того, наказом № 381 затверджено у новій редакції додаток 1 «Розрахунок коригування сум податку на додану вартість (Д1)» та додаток 5 «Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів (Д5)» до податкової декларації з податку на додану вартість (далі – додаток 1, додаток 5), доповнивши їх інформацією, надання платниками якої забезпечило можливість реєстрації останніми в ЄРПН податкових накладних / розрахунків коригування у порядку, визначеному пунктом 200¹.9 статті 200¹ Кодексу.

Так, пунктом 200¹.9 статті 200¹ Кодексу передбачено, що у разі якщо у платника податку загальна сума податкових зобов'язань, зазначених ним у поданих податкових деклараціях з податку на додану вартість з урахуванням уточнюючих розрахунків до них, перевищує суму податку, що міститься в складених таким платником податкових накладних і розрахунках коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих у ЄРПН ($\Sigma_{\text{Перевищ}}$), а сума, визначена пунктом 200¹.3 статті 200¹ Кодексу ($\Sigma_{\text{Накл}}$), є недостатньою для реєстрації таким платником податкової накладної або розрахунку коригування до такої податкової накладної за звітні періоди виникнення такого перевищення, платник податку має право зареєструвати податкову накладну або розрахунок коригування в ЄРПН на суму податку, що дорівнює значенню показника $\Sigma_{\text{Перевищ}}$, зменшеного на суму задекларованих до сплати податкових зобов'язань за періоди, починаючи з 01.07.2015, та збільшеного на значення показника $\Sigma_{\text{ПопРах}}$ незалежно від значення показника $\Sigma_{\text{Накл}}$, визначеного відповідно до пункту 200¹.3 статті 200¹ Кодексу.

Водночас слід зазначити, що порядкові номери додатків до податкової декларації з податку на додану вартість змінено відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 02.12.2020 № 734 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.01.2021 за № 100/35722, згідно з яким:

об'єднано додатки 1 та 5 до податкової декларації з податку на додану вартість у додаток 1 та відповідно скасовано додаток 5 у редакції, затвердженій наказом № 381;

додаток 9 став додатком 8 до податкової декларації з податку на додану вартість.

Разом з тим наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2022 № 463 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.01.2023 за № 60/39116, внесено зміни до форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість, затверджених наказом № 21, зокрема скасовано додаток 8 до податкової декларації з податку на додану вартість.

4. Строк виконання заходів з відстеження

Заходи з періодичного відстеження наказу № 381 проведено з 19.04.2023 по 28.04.2023.

5. Тип відстеження

Періодичне відстеження.

6. Методи одержання результатів

Для проведення періодичного відстеження результативності наказу № 381 використано статистичні методи одержання результатів відстеження.

7. Дані та припущення, на основі яких відстежувалася результативність, а також способи отримання даних

Збір статистичних даних проведено шляхом здійснення аналізу на основі офіційних даних Державної податкової служби України, отриманих з Реєстру платників податку на додану вартість, Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб, Реєстру самозайнятих осіб, ЄРПН та інших баз даних ДПС.

8. Кількісні та якісні значення показників результативності акта

Аналіз якісних показників проводився за результатами здійснення контролюючими органами контролю за правильністю дотримання відповідних норм Кодексу. Результатні дані наведено в таблиці у зведеному вигляді:

Таблиця

№ з/п	Показник результативності	Періодичне відстеження			
		Станом на 01.01.2021 (за 2020 р.)	Станом на 01.01.2022 (за 2021 р.)	Станом на 01.01.2023 (за 2022 р.)	Станом на 01.04.2023 (за I кв. 2023 р.)
1	Кількість зареєстрованих платників податку на додану вартість, у т. ч.:	266 211	262 580	260 875	258 412
	юридичних осіб	243 819	239 355	237 981	235 729
	фізичних осіб – підприємців	22 392	23 225	22 894	22 683
2	Кількість сільськогосподарських товаровиробників, які внесені до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, у т.ч.:	2 099	2 034	х	х
	юридичних осіб	2 098	2 033	х	х
	фізичних осіб – підприємців	1	1	х	х
3	Сума збору до Державного бюджету України податку на додану вартість (КБК 14060000), млн грн:	269 595,16	315 475,82	294 260,05	75 258,05
	юридичних осіб	266 737,61	312 205,98	291 159,56	74 482,24
	фізичних осіб – підприємців	2 857,55	3 269,84	3 100,49	775,81
4	Кількість податкових накладних та розрахунків коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних у порядку, визначеному абзацом першим пункту 200 ¹ .9 статті 200 ¹ Кодексу, та:	5 948 322	7 752 270	3 484 474	1 092 255
	сума податку на додану вартість, зазначена в таких накладних/розрахунках коригування, млн. грн	5 196,1	4 912,3	4 888,4	915,8
Інші показники (з дати набрання чинності наказом № 381)		Період з 01.06.2018 по 31.12.2021 (включно)*			
5	Кількість складених та зареєстрованих податкових накладних/розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних платниками ПДВ –	3 495 277			

	сільськогосподарськими товаровиробниками, внесеними до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, та:	
	сума податку на додану вартість, зазначена в таких накладних, млн грн	62 313,9
6	Кількість податкових декларацій з податку на додану вартість, поданих платниками податку на додану вартість – сільськогосподарськими товаровиробниками, внесеними до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV	78 174

* Дата закінчення періоду, визначеного пунктом 51 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу для подання платниками податку – сільськогосподарськими товаровиробниками, внесеними до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, додатка 8 до податкової декларації з податку на додану вартість, показники з якого використовувались для обрахунку розміру суми бюджетної дотації.

За результатами аналізу даних таблиці за порівнювальні періоди в межах періодичного відстеження наказу № 381 слід відмітити негативну динаміку коливання за основними показниками, визначеними під час підготовки аналізу регуляторного впливу показником результативності, зокрема щодо кількості зареєстрованих платників податку на додану вартість та суми збору з податку на додану вартість до державного бюджету, яка, зокрема, пов'язана з військовою агресією російської федерації проти України та запровадженням на території України з 24.02.2022 воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні».

Так, за 2022 рік порівняно з 2021 роком сума збору з податку на додану вартість до державного бюджету зменшилась на 21 215,77 млн грн, або на 6,73 відс., при зменшенні загальної кількості зареєстрованих платників податку на додану вартість на 0,65 відс. (або на 1 705 осіб). Водночас порівняно з 2020 роком при спостереженні тенденції зменшення загальної кількості платників податку на додану вартість на 2,0 відс. (або на 5 336 осіб) встановлено позитивну динаміку росту суми збору з податку на додану вартість до державного бюджету на 24 664,89 млн грн, або на 9,15 відсотка.

Зокрема, станом на 01.04.2023 при загальній кількості зареєстрованих платників податку на додану вартість 258 412 осіб сума збору з податку на додану вартість до державного бюджету становила 75 258,05 млн гривень.

Щодо стану виконання визначених показників результативності наказу № 381 у частині реалізації положень пункту 51 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу як інструменту запровадження механізму стимулювання платників податків – сільськогосподарських товаровиробників та визначення низки критеріїв, яким повинні відповідати платники податку на додану вартість для отримання права на бюджетну дотацію для розвитку та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції, слід зазначити таке.

Загалом з дати набрання чинності наказом № 381 по дату закінчення періоду, визначеного пунктом 51 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу для подання платниками податку – сільськогосподарськими товаровиробниками, внесеними до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, додатка 8 до податкової декларації з податку на додану вартість, встановлені для них показники результативності є порівняно стабільними та

такими, що не зазнали значних коливань у динаміці їх росту чи спаду за порівнювальні періоди в межах відстеження наказу № 381.

Так, середньостатистичний показник кількості платників податку – сільськогосподарських товаровиробників, які внесені до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, становить майже 1,0 відс. у співвідношенні до загальної кількості платників податку на додану вартість, зокрема станом на 01.01.2021 – 2099 сільськогосподарських товаровиробників (або 0,8 відс. від загальної кількості платників податку), станом на 01.01.2022 – 2034 особи (або 0,8 відс. від загальної кількості платників податку).

При цьому з дати набрання чинності наказом № 381 платниками податку – сільськогосподарськими товаровиробниками, внесеними до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, подано 78 174 податкових декларації з податку на додану вартість з додатком 8 (додатком 9), у якому задекларовано обсяги податкових зобов'язань з податку на додану вартість із постачання товарів за результатами діяльності за операціями, визначеними пунктом 16¹.3 статті 16¹ Закону № 1877-IV, розрахованого за даними податкових накладних за відповідний звітний податковий період, зареєстрованих у ЄРПН, з метою отримання такими сільськогосподарськими товаровиробниками бюджетної дотації.

Також цією категорією платників протягом 2018 – 2021 років (період відстеження наказу № 381) складено і зареєстровано в ЄРПН 3 495 277 податкових накладних та розрахунків коригування до них на загальну суму податку на додану вартість 62 313,9 млн гривень.

Отже, положення наказу № 381 забезпечили створення для платників податків умов щодо декларування у податковій звітності з податку на додану вартість необхідних показників, які враховано під час обрахунку розміру суми бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції відповідно до Закону № 1877-IV.

Водночас з огляду на те, що дія пункту 51 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу завершилась 31.12.2021, а також у зв'язку зі скасуванням додатка 8 до податкової декларації з податку на додану вартість, у якому передбачалось зазначення обсягу податкових зобов'язань з податку на додану вартість із постачання товарів за результатами діяльності за операціями, визначеними пунктом 16¹.3 статті 16¹ Закону № 1877-IV, з метою отримання платниками податку – сільськогосподарськими товаровиробниками бюджетної дотації, подальше проведення заходів результативності визначених показників є недоцільним у зв'язку з відсутністю об'єкта дослідження.

Крім того, затвердження наказом № 381 у новій редакції додатків 1 та 5 до податкової декларації з податку на додану вартість та надання платником відповідної інформації, передбаченої у зазначених додатках, забезпечило можливість реєстрації платниками податку в ЄРПН податкових накладних / розрахунків коригування у порядку, визначеному пунктом 200¹.9 статті 200¹ Кодексу.

Так, за 2020 рік (станом на 01.01.2021) платниками податку на додану вартість було складено і зареєстровано в ЄРПН 5 948 322 податкових накладні та розрахунки коригування у порядку, визначеному пунктом 200¹.9 статті 200¹ Кодексу, на суму 5 196,1 млн грн, за 2021 (станом на 01.01.2021) – 7 752 270 розрахунків на суму 4 912,3 млн грн, за 2022 (станом на 01.01.2023) – 3 484 474 розрахунки на суму 4 888,4 млн гривень.

Наведені показники слугуватимуть джерелом порівняльних даних для аналізу результативності наказу № 381 під час проведення періодичних відстежень.

9. Оцінка результатів реалізації регуляторного акта та ступеня досягнення визначених цілей

На підставі результатів періодичного відстеження результативності наказу № 381 можна дійти висновку про те, що в цілому шляхом впровадження вказаного нормативно-правового акта вдається досягти визначених цілей, зокрема забезпечення практичного застосування положень Кодексу в частині реалізації механізму обрахунку суми бюджетної дотації платникам податку – сільськогосподарським товаровиробникам, внесеним до Реєстру отримувачів бюджетної дотації відповідно до Закону № 1877-IV, та забезпечення можливості для платників податків реєстрації в ЄРПН податкових накладних / розрахунків коригування у порядку, визначеному пунктом 200¹.9 статті 200¹ Кодексу.

Також затверджені наказом № 381 зміни до форми податкової звітності з податку на додану вартість дають можливість контролюючим органам ефективніше проводити аналіз задекларованих платниками сум податку на додану вартість, зазначених у податкових накладних / розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в ЄРПН.

Ефективність впровадження визначених наказом № 381 цілей забезпечено, зокрема, шляхом досягнення високого рівня поінформованості зареєстрованих платниками податку на додану вартість суб'єктів господарювання щодо основних положень зазначеного наказу та дотримання його вимог, у тому числі в період дії воєнного стану в Україні.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО